

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Dominica Tertia Post Pascha.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

in Euangelio; ab illius ouili ne secedatis, in Ecclesia illius permanete; ipse enim pastor omnium supremus, ipse pastor benignus & mansuetus, ipse pastor qui pro ouibus vitam exposuit: pastor inquam, qui & alios Pastores in Ecclesie suae regimen constituit & subdelegat; Vnde Apostolus: *Ipse dedit quosdam Pastores, quosdam doctores*; Pastor regius & pastorum primas, qui regibus ut superior maiestas imperat, & a cuius manu sceptrum ipsi & diademata accipiunt; qui de se in Proverbiis ait: *Per me reges regnant, per me principes imperant.*

Ephes. 4.

Et sane pastor bonus es Domine; tu enim caelos deseruisti, quo in mundi huius desertum descenderes, & genus humanum, quod instar ouis errantis periculum ibat, in caulam reduceres: quae fuisse scilicet ipsum in ericeto Aegyptio, in desertis deinde Palaestinae, quin & in campis Samariae, in mari etiam Galilaeae, & scopuloso Caluariae monte, in sepulchro denique & in infernali abyssu: quod deinde inuentum, & in humeros sublatum, in caulam reduxisti. Tu inquam, pastor bone, tanto oues amore & affectu prosequeris, ut proprio eas corpore pascas, sanguine proprio nutrias, aua tua excipias, deliciis caelestibus & gaudiis recreas, gloria tandem aeterna etiam dones. Iterum igitur obsecro, amantissime Pastor, ut nos queras; erramus enim omnes, & a via deuiamus; alios quidem deliciae in transuersum egere, alios peccata, alios denique in mundi deserto errantes videbis, atque omnes luporum truculentiae & rabiei expositos, inque hereticorum unguibus constitutos. Omnes itaque ad Ecclesiam militantis gregem reducito, ut ita tandem aliquando triumphantem adire valeamus, ad quam adducere nos dignetur cum Patre & Filio Spiritus sanctus. Amen.

DOMINICA TERTIA POST PASCHA.

Partes.

1. *De ultimo sine hominis, & de medio ad finem.*
2. *Quid & quale sit modicum.*

3. *Mundi gaudium quam damnosum.*
4. *Quam idem sit lachrymosum.*
5. *Cur iustorum sit hic plorare.*
6. *De Phaebo post nubila, seu gaudio iustorum post tristitiam.*

Modicum & iam non videbitis me; & iterum modicum, & videbitis me. Ioan. 16.

FIGURA.

TANTA Iudaeorum omnium, tempore Ailueri Regis afflictio fuit & angustia, *Eph.* Auditores, quando in Persidem captiui abducti, maleuoli vnus odio, per vnuerfos regni amplissimi limites, crudelissima neci adiudicati sunt; ut, dolore omnem magnitudinem superante, oculi lachrymis narent, imo omnes maesti pectore traherent suspiria, aera replerent gemitibus, & diris pectora rursuionibus fatigarent, expectantes, donec tandem crudele & ferale edictum, quo neci omnes addicti erant, executioni mandaretur. Contra vero quanta inimicorum Hebraici nominis, ac praesertim Amani, qui omnium primus erat, laetitia, gaudium & exultatio fuerit, dici non potest, ut qui ardentissimis votis diem illum iluclere exoptarent, quo innoxio Iudaeorum sanguine manuum cruentandarum plena tandem daretur licentia. At Esther Regina, huic sese stragi calamitatis; velut murum ac repagulum obiciens, & iratum regis animum, egregia animi constantia placans, alias, & quidem longe mitiores melioresque, a Rege litteras obtinuit, litteras inquam, quibus & ferale illud edictum reuocatum fuit, & aliud secundum Hebraeos, magno inimicorum damno maloque, omnibus in locis, ad quae prius peruenerat, promulgatum: quo & hi neci adiudicabantur, illi vero facultatum omnium illorum domini declarabantur. Admirabilis profecto & magna rerum mutatio, qua Hebraei qui fletu prius & lamentis emoriebantur, ridere coeperunt: hostes vero sanguinem & caedem spirantes irridere soliti, lamenta induerunt, vitamque amiserunt. Idem propemodum hodierno in Euangelio videre est; Apostoli enim magno marore affectu,

affecti, & rædiosa expectatione Domini sui absentiam suspirantes exedebantur: sed non nisi triduo, quo Christus ab ipsidem abfuit: hi quidem quod tristi mortis sententia cū neci traditum; illi vero, quod iucundissima corporis illius præsentia sese orbatos cernerent Iudæis interea exultantibus & plaudentibus. sed mox mutatis vicibus, & lacrymis in gaudia, afflictionibus in lætitiâ, tristitiaque conuersa in iubilos & cantica illa incredibili affecti fuere gaudio, quod Christum ab inferis reducent, & à mortuis resuscitatum: hi vero odio & huiore contabuerunt, quod hostem iustissimum à morte gloriosum, & resurrectione nobilitatum viderent. Atque hæc præsentis vobis hora exponere conabor. Si spiritus paracliti prius opem, & gloriosæ Deiparæ patrociniū supplex postulauerim: quam Angeli more & verbis compellemus dicentes, *Aue Maria*

I. Inter ceteras Aristotelis ingeniorum Principis, quibus ad Christianam fidem quam proxime accessisse, & Christiani hominis more locutus visus est sententias, Auditores, non postremum occupare mihi locum videretur illa, quam & plurimis in locis repeti, qua, omnia quæ in rerum natura existunt naturaliter ad bonum ferri, & ipsum motu quodam & instinctu naturali appetere censuit. Quam deinde & calculo suo confirmans Christianus Philosophus Seuerinus Boetius, & ipsam ad beatitudinem referens, dicere non erubuit, omnem hominum contentionem & industriam ad vnicam beatitudinem, diuerso quamuis calle procedentem, tendere, eamque in omnibus & vbiq; intueri. verba illius è libro 3. de consolatione proferam, *Omnia mortalium cura quam multiplici labor exerceat, diuerso quidem calle procedit, sed ad vnum tandem beatitudinis finem nititur peruenire.* Ac deinde ad Aristotelis opinionem quam proxime accedens, eodem libro ait, naturam omnium mentibus cupiditatem aliquam veri boni inseruisse, sed errorem deuium, eadem retrahere falsarum rerum desiderium insinuando. *Est enim, inquit, mentibus hominum veri boni naturaliter inserta cupiditas, sed ad falsa deuium error adducit.*

Lib. 13. de
Trin. ca. 8.

Illius opinionis fuit & magnus August. di-

citque naturâ stimulos quosdã ad beatitudinem exoptandam suggerere, & assiduis calcaribus ac bonorum concupiscentiam exstimulare: quod Creatori ascribi necessario debet, qui huiusmodi hominibus desiderium indidit. *Ad appetendam beatitudinem natura compellit, cui summe bonus & immutabiliter beatus Creator hoc indidit.* His accedit & mellifluus doctor Bernardus, dum quodam loco naturali omnes nos desiderio summum appetere bonum, nec vlla ratione, nisi eodem adepto, posse quiescere. Appetitus autem huius ratio & fundamentum aliud statui non potest, quam quod beatitudo nosse sit finis, omniumque voluptatum, ambitionum, affectuum, desideriorumque centrum: finis autem omnia mouet & agere cogit, omnia namque, iuxta Philolophos, agens agit propter finem: atque ipse in intentione primum quod proponimus, & vltimum quod exequimur.

Lib. de vita clericorum.

Vetuit olim in Mosaica lege Deus, ne quis sibi bouem aut ouem, auribus aut cauda truncatam, ad voti obligationem persoluendam offerret. Cauda potro finem denotat quem Deus semper sibi offerri, nobisque ob oculos perpetuo, in omnibus actionum nostrarum sacrificiis, versari, ac nūquam memoriæ scribis elabi vult.

Leu. 22.

Causa finem operis denotat.

Inter cetera quæ Ieremias Propheta in Threnis deplorauit, fuit, quod Ierosolymitana ciuitas vitis a capite ad calcem vsq; repleta, finem ob oculos non haberet. Verba dabo, *sordes eius in pedibus eius & non est recordata finis sui.* Et est profecto deplorandum, hominem, ceterorum quam optime recordantem, finis tamen sui nunquam reminisci, in cuius nihilominus cogitatione memoriaque vera hominis felicitas ac beatitudo consistit.

Thren. 3.

Finis igitur omnium desideriorum nostrorum scopus est, in quem omnes cogitationum nostrarum sagittæ collimant: cuius signum esse crede rotas illas admirabiles, quas Ezechiel propheta ab impetu spiritus dirigi & impelli vidit. *Quo ferebat impetu spiritus eo ferebantur & rota.* Ceterum impetus

Ezech. 3.

petus

perus ille spiritus finem designat; qui desideriorum nostrorum rotas dirigit ac mouet: impetuofus autem & violentus esse describitur, quod finis vi quadam & impetu nos trahat atque impellat: ita vt quantumuis vel maxime obnitamur, & reluctemur, ipse tamen violenter abripiat, & in partes suas cogitationum nostrarum rotas pertrahat.

Atque hinc est quod Magister sententiarum, & Seraphicus doctor Bonauentura, atque adeo omnis Scholasticorum Theologorum turba, cum principe & capite suo Thoma, vnanimi consensu tradant, non ob eum, nos finem creatos & conditos à Deo fuisse, vt hic in terra perpetuo commorantes genio indulgeremus, ventri obsequeremur, & rebus terrenis Epicuream vitam viuendo, gaudeamus: sed vt bonis operibus diligenter incumbendo, diuinisque præceptis obsequendo ad æternam tandem aliquando beatitudinem pertingeremus.

Omnia naturaliter ad finem tendunt. 2. & 6. Phys.

Cum igitur omnia creata, naturali quadam instinctu ad finem suum maximopere ad finem festinent, eumque desiderant, vt olim Aristoteli in physicis tradidit, mirari nemo debet, hominem tanta animi contentione desiderioque ad tam præclarum finem conniti, omnique ratione, quo eius particeps aliquando reddatur, contendere. Sciendum porro est, neminem nisi propriis & consentaneis ad eundem, ex Philosophorum sententia, medijs posse pertingere: proprium autem & naturæ consentaneum ad beatitudinem perueniendi medium, est ipsa diuinorum mandatorum obseruatio, quod & filius Dei in Evangelio olim præscripsit dicens, *si vis ad vitam ingredi serua mandata.*

Matt. 15.

Nemo enim per latam consolationum, deliciarum & voluptatum ianuam ad vitæ cælestis beatitudinem vnquam penetrauit, sed per angustum tribulationum, afflictionum, ærumnarumque toleratarum ostium: quod & in actis docuere Apostoli dicentes: *Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum caelorum.* Huius rei euidentis in hodierno Evangelio argumentum videre est: in quo Christus Apostolos consolatus, & cælestis beatitudinis spem in animis eorum excitans, multis illos ærumnis concutien-

Act. 14.

dos, tribulationibus diuexandos, afflictionibus cruciandos prænunciat, ac tandem per scabrosam & scruposam hanc viam ad cælestia gaudia peruenturos: *Tristitia*, inquit, *uestra veretur in gaudium.* Verum altius Evangelium repetendum est, & ex ipsis fontibus eius exordiū arcessendum, ad quos nos Euangelista Ioannes deducet: *Modicum & non videbitis me, &c.* Vt autem ordinem aliquem in huius Evangelij deductione seruem, primo de impiorum prosperitate acturus sum, ac deinde piorum iustorumque tribulationes, cruces, ærumnas ob oculos ponam. Mihi hæc materia futura est, risus dolore miscbitur, & gaudia & iubilos dolor & lamenta excipient.

Christus igitur, iam ex hoc mundo ad Patrem secessurus, & cælos, è quibus iam dudum abfuerat, reperitur, discipulos vnium in locum collectos consolatus est: in quo amantissimum filiorum patrem, longam profectioem instituere ab eis ad tempus secedere volentem est imitatus: hic enim primo dolorem verbis lenibus & benignis mitigat, deinde profectioem suæ causas aperit. Scilicet quod in aulam profecturus est, in qua ingentes illis honores acquireret, & diuitias; adhæc quod propediem reuersurus, nec reditum in longum sit tempus dilataturus. Hunc imitatus, inquam, est Christus Dominus communis omnium nostrum pater, ex hoc mundo decessurus: Apostolos enim tristitia & mœrore affectos solatus, vtilitatem primo profectioem suæ proposuit, quod scilicet ad cælum tendant, vnde ipsis & Spiritum paraclitum emitteret, & vbi regnum parabit, *Vado vobis parare regnum.* Deinde promisit, non longas sese moras tractaturum, at propediem rediturum, *Modicum & videbitis me.*

Dupliciter autem verba hæc accipi possunt. Primo namque *modicum* illud de tempore passionis, in qua Christus ad aliquot dies deliuit, ac deinde post *modicum* temporis spatium, à resurrectione scilicet vsque ad diem ascensionis, iterum apparuit, intelligitur. Secundo *modicum* illud, omne vitæ huius tempus denotat, quo Christus visitabiliter

Christus patri comparatur.

Ioan. 14.

II. Verbum *modicum* dupliciter potest

biliter à nobis iam non cernitur, eo quod ad
 caelos ascendit, & ad dexteram paternam re-
 sidet, sed post quod, tandem nouissimo die,
 cum mundum iudicaturus veniet, iterum vi-
 dendus est: atque ita modicum hoc accipiunt
 cum August. sexcenti alii patres. Notandum
 a. in vltima eum cœna verba hæc, pridie eius
 diei, qua mortem in monte Caluariae oppetiit,
 ysurpasse: quib. mox subiunxit, impios pro-
 speritate & omnium rerum abundantia gau-
 furus. *Mundus autem gaudebit.*

Gen. 16.
Gen. 15.

In quo Dominus magnum Patriarcham
 Abraham videtur imitatus, qui honorum suo-
 rum partitione facta, immobilium omnium
 ex asse hæredem, Isaac filium legitimum
 scripsit, concubinarum filiis mobilia mune-
 raque legauit. nam peccatoribus in hac vita,
 bonorum temporalium abundantiam, con-
 solationes sæculi, quæ mobiles & mutatio-
 nibus obnoxia sunt, elargitur: iustis autem,
 qui deliciae illius sunt filiiq; dilectissimi, cœ-
 lestis regni successionem, quæ profus im-
 mobilis & fixa est, reserua. Atque ideo meri-
 to gaudia mundanis dari ait, *Mundus autem
 gaudebit.*

Mundus
 omnium
 hypocri-
 tarum præ-
 cipuus.

Iob. 10.

At dici non potest, quam exiguum & bre-
 ue hocce sit gaudium, quod non nisi ad bre-
 uissimum temporis spacium permanet & in-
 star puncti & fumi euanescit. Hunc Iob Pro-
 pheta, qui re ipsa id didicerat, gaudiumq; mun-
 dani fallaciam breuitatemq; ad oculum vi-
 derat, olim dixit: *Læta impiorum breuiter, & gau-
 dium hypocrita ad instar puncti.* Hypocritæ au-
 tem nomine mundum intelligit, qui omnium
 hypocritarum fraudulentorumq; rex & co-
 rypheus est, & cuius gaudia consolatione-
 que instar fumi euanescent: atque vt punctum,
 propter exiguitatem sub sensum cadere ne-
 quit, ita & mundi huius gaudia sensib. com-
 prehendi non possunt.

Referunt Solinus in Polyhistore & Ambr.
 sirena vitæ in Hexameron magnam, cygnum & sirenem
 mortisque inter, quo ad cantum, esse discrimen, ille si-
 iustorum & quidem totam vitæ tempus in mœnore &
 impiorum tristitia consumit: mori autem vicinus & fa-
 tis vocantibus iucundissime, vdis proiectus
 in herbis, concinit: hic vero viceversa, quam
 diu viuit, tam diu & cantat, morte autem im-
 minente, suspirat & plangit. In quibus &
Tom. 1. Pars Hyemalis.

iustorum & peccatorum in hoc mundo vi-
 tam ad oculum representari crediderim: illi
 enim quam diu in hoc mundo agunt, gemunt
 & lachrymantur, Heracliti suspiria æmulan-
 tes: in morte vero, ad instar cygnorum iu-
 cundissime concinunt: hi vero vice versa,
 lasciuiunt, rident, gaudent, cantant interea
 dum in terris agunt: mori autem proximi
 facti flent, ciulant, & velut sirenes lachry-
 mantur. vnde Proverbiographus. *Risus do-
 lore miscbitur & extrema gaudii luctus occu-
 pat.*

Cum dissimilem hanc vitæ rationem & Mundus
 contrarias conditiones accuratius intueor, similis do-
 ipse mihi firmiter persuadeo, mundum hunc mui archi
 inferiorem domui principis synagogici, de synagogi.
 quo in Euangelio, persimilem esse: in qua
 medio in lectu audiebantur tibicines & ci-
 tharædi, & permixtus lamentis sonus cantâ-
 tium & tibicinium. *Et cum venisset Iesus in Matt. 9.
 domum principis, & vidisset tibicines, & turbam
 tumultuantem: dicebat. Recedite.* Frequentissi-
 mum enim est in aliorum funere cantare &
 ridere alios, in iustorum autem afflictionib.
 impios omnium rerum abundantia beari, ac
 lato fortunæ vultu affari.

Balthasari regis aula cantu & clamore ge- Dan. 5.
 niali perstrepebat, ac non nisi de deliciis, epu-
 lis, voluptatibusque loquebatur, & ecce dum
 minus nihil expectaretur, manus diuinæ iu-
 stitiæ administra in pariete scribens appa-
 ruit: postquam & mors regis & regni amis- Item aulæ
 sio mox secuta. Hanc item aulam mundi regis Bal-
 imaginem credo: nam dum non nisi de de- thasari.
 liciis, tripudiis, voluptatibus, epulis in eo-
 dem agitur, vindex ecce Dei manus, ad can-
 delæ umbram; id est, in ortum oculis & con-
 spectu, regnorum euerfionem, rerumpub.
 interitus, imperiorum destructiones, regū-
 que & Impp. funera sæpenumero denuntiat
 ac prædicat.

In regno autem Nabuchodonosor ma- Regno
 gnâ item rerum mutatione conspicio: hinc quoq; Na-
 nimirum staruam aureâ diuinis honorib. cul- buchodo-
 ram, tibiis & cantu varioq; instrumentorum nosor.
 apparatu adorata: illinc vero, feralem mortis
 sententiam in innocuos Hebræos pronun-
 ciatam, fornacem succensam, flammâ cœlos
 petentem, pueros igni iniectos, & iustos ad
 Kkkk nec em

nece[m] quasitos. Hæc inquam omnia intui-
tus, Regnum hoc mundi huius imaginẽ esse
quã primũ auguror. in ipso enim omnia ca-
sũ genera operire est: hic enim honorem &
diuitiarum statuas ab omnibus omnino ho-
minib. adorari & tantum non exosculari vi-
debis, audies etiam carmina, iubilos, pæ-
nas, omniaq; symphoniarũ & concentus ge-
nera. Illic vero fortuitos & lugubres casus, tri-
stia rerũ euenta, funesta, calamitates, afflic-
tiones percipies, sanguinẽ item effusum, mortẽ
præproperam, feralem deniq; crucem cernes.

Luc. 16.

Domui
etiam e-
pulantis
diuitis.

In domo diuitis illius gulonis, infernalis
pabuli, nonnisi conuiuia, epulæ & deliciae
quarebantur, de genio solo indulgendo erat
sermo, vina & lautissima fercula commen-
dabantur. Verum cum risus & gaudia, po-
tus & epulæ dominarentur, ipsis etiam ca-
nibus saturatis: miser ecce Lazarus, fame
propemodum euectus, iacet ad ianuam, exi-
guam stipem postulans: & nullus eheu! ad-
clamorem illius commouetur, omnes ob-
surdescunt, & micæ etiam mensa delapsas
negant. Vidistis mundanorum crudelitatem
inhumanitatemque graphice suis depictam
coloribus? in mundo siquidem nonnisi de
coquina, popina, gurgustis, gula, ebrietate,
ingluuieque est sermo, omnes voluptatem
& delicias consecrantur, de cruce curanda
plus nimio solliciti, vt ipse etiam bestia sa-
ginentur & esca distentæ sint: piis interea,
instar Lazari ad fores illorum, fame emori-
entibus, stipem & eleemosynam, sed incas-
sum, efflagrantibus.

Et quoniam aliquotiam domuum statum
descripsimus, domum quoq; Prophetæ Iob
adeamus, quæ vere infelix existit, & tragi-
cos casus plurimos peperit. nam interea dum
hinc clamore & voce conuiuantium testa
streperent, & Bacchus & Ceres per mensam
discurrerent: fera illa parca falce accincta,
illine omnes leto dabat, & crudele spectacu-
lum exhibebat. Idem omnino in mundo
hoc quotidie videbimus, quam igitur lugu-
bris ac tristis domus est? Cum enim homines
ad gaudia & risum sese disponunt, dum ge-
nio indulgere parant: mors in caput eorum
conspirat, ac nihil minus opinantes obruit
& obruncat incautos. Adco vt bene mihi

Iob Propheta olim dixisse de mundanis visus
sit, *Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad in-
ferna descendunt.* Hæc scilicet mundi huius
gaudia sunt, de quibus in hodierno Euange-
lio Christus agit dicens, *Mundus gaudet.*

Quænam obsecro hæc sunt gaudia? falsa
& inania, ac verorum gaudiorum nomine
penitus indigna, de quibus in Prouerbijis Sa-
lomon agens, prudenter scripsit, *Ne desideres
de cibis eius in quo est panis mendacii.* Quo lo-
co de mundo haud dubie locutus est, cuius
fercula & cibi sunt, honores & voluptates,
quibus clientes suos pascit & fouet: at om-
nia illa nonnisi fallacia, mendaciu, & fucus.
Audite quid de iisdem dixerit rex ille Israel,
qui regifice quotidie epulatus, & voluptates
inter constitutus esurire se clamat, & saturari
nõ posse, nisi prius gloriam diuinam vide-
rit, *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* In quem
sensum dicere S. Hieron. solebat, mundum,
si exenterari posset, eiusq; interiora penitus
inspici, præter fucum & inanes fallacias ni-
hil interius habiturum: quidquid enim ha-
bet, aut præteritum est, quod iam reuera ni-
hil est: aut futurum, quod penitus incertum:
aut præsens, & hoc ipsum inconstans, mobi-
le, infirmum & instabile.

Secundo gaudia hæc peritura sunt, ac tã-
dem aliquando desinunt: & cum vita hæc
ipsa finiuntur: vt pote quæ Iacobus Apostolus
vapori ad modicum parenti, & mox in auras
euanescenti compararit, & quæ Seneca vir
prudens & cordatus, & mundi huius fallaciã
perfectam habens, puncto similia esse dixe-
rit, *Punctum est omne quod viuimus. Et adhuc
puncto minus.* Ipsum vidit & Propheta Iob,
Philosophis veterib. & acutior & sublimior,
dũ iam inde se ab utero matris, & primo vi-
tæ momento nouisse ait, gaudia hypocrita-
rum & laudẽ impiorum ad instar puncti eua-
nescere. Verba illius emphasim & energiam
habentia depromam, *Hoc seso à principio ex
quo posuius est homo super terram, quod laus im-
piorum breuis, & gaudium hy: ocrua ad instar
puncti* David quoq; suam huc symbolam cõ-
ferens ait, *Homo vanitati similis factus est, dies
eius sicut umbra prætereunt.* Nihil porro vani-
tate ipsã vanius, nihil phantasmate & vni-
bris leuius aut inanium. Cum igitur hisce si-
milis

Mundi
gaudia
momen-
tanea.
Iacob. 4.

Lib. 6. ep. 7.
ad Lau.

Iob. 21.

Psal. 141.

Gaudia
mundi
vmbra:
similia.

guris & similitudinibus dies & gaudia vitæ huius exprimi soleant, vobiscum ipsi dispicere potestis, quam exigua, quam fragilia & fugacia sint, quantumq; illis fidere oporteat.

Psal. 75. Apertius adhuc & manifestius alio in *Psalmo* ipsum declarauit, dicens: *Nolite considerare in principib. & in filiis hominum, in quibus nō est salus; exibi. spiritus illorū, in illa die peribunt cogitationes eorum.* Quæ nā, obsecro, sunt mundanorū cogitationes? autū, argentū, splendida palatia, honores, dignitates, vxores, liberi, conuiuia, gaudia, choreæ, ioci, atq; omne voluptatū & deliciarū genus, in quib. omnibus nulla ratione spem esse figendam suadet. *Propheta*, eo quod mors repente & minime expectata superueniens omnes illas cogitationes destruit & euertit, atque ita omnia in fumum & inanem vaporem euanescent.

Mundi gaudia nonnisi somnia sunt. Tertio mundana gaudia nonnisi somnia & inania sunt phantasmata: quo nomine potētissimus rex israelis eadem nuncupauit, dum in *Psalms* canit: *Dormierunt somnū suū viri diuitiarum. & nihil tenuerunt in manibus suis.* Perinde ac si dicere voluisset: Diuites & magnates interea dū in iucundo deliciarū lecto dormiunt; interea dum gaudia cōsectantur, dum voluptates quæerūt, dum risus & iocos ambiunt, felices sese & opulentos existimāt: at mox vitæ vitæ huius somno experrecti fuerint: & mors oculos oclusos aperuerit, nihil in eorū manibus amplius reperire est ac tū demū ad oculus apparet, omnia nonnisi vanitatem, somnum & vmbre similia fuisse.

Dan. 1. Reducit hoc mihi in memoriā Nabuchodonosoris regis somnium, quo ille quadam nocte, cum curis grauis, ac mille sibi animo chimæras fingens, spectaculaq; varia videre se credens, colossæam statuam vidit, caput habentem aureum, brachia argentea, & pedes æneū. Cum vero mane è somno expergisceretur, nil eorum quæ de nocte somniauerat, videre aut habere se vidit, imo ne somnij quidem recordari. Vita hæc, Auditores, somnio persimilis: in qua cum magni & parui reges & coloni profunde dormiunt, & altum stertunt, & mille animo cogitationes versant: varia se videre credūt, & habere fingunt: verum è somno excitati, re ipsa comperiunt se nonnisi statuas aureas, regis illius

exemplo, vidisse: & cuncta illa brachia argentea, diuitias illas & gaudia nonnisi somnia & fugaces vmbas esse.

Quam rerū vanitatem rex quidam israel perpectam habēs, animoq; accuratius versans, somnio res nostras similes esse ait: *Vel. Psal. 72.* *ut somnium sergentium Domini in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges.* id est, Veræ gloriæ tuæ splendore, Domine, & gaudiis & delitiis regni tui, quæ solida & perfecta sunt, omnes imagines & figuras terrenarum, quas mortales falsa rerum imagine delusi, & in iudicando errantes, solidas existimant, euertes & destrues, atq; ad oculus iis demonstrabis, nonnisi mera somnia vniuersa esse. Cum igitur quidquid in mundo reperitur, somniū, vanitas, fucus, fallacia, vmbra, stultitia, nihil deniq; sit: quis adeo stolidus erit, qui ipsam amabit, diliget, amplectetur, & magni faciet? At mundo hæc relinquenda, qui teste Domino, *Gaudebit.* *Ioan. 16.*

O gaudia nimium secum trahentia periculum, magnoq; exposita discrimini, gaudia gaudia remis velisq; fugienda: & quam obrem? quod sæpius mundanis mortem afferant, eamque sempiternam, & in tartara deturbēt. Testem sententiæ huius habeo sacram Scripturam, & suffragatorem Paulum: *Si secundum carnem vixeris, morte moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueris, uiues.* Porro secundum carnem viuere aliud non est, quam voluptates sæculi consecrari, & mundana gaudia perquirere. Mirum est, cur Apostolus venenum & cicutam potantibus similes credat eos, qui voluptatibus indulgent, & mundanorum lætitiā sectantur: & delicias, animæ mortem & interitum: vitam vero, voluntatum contemptum, deliciarum & gaudiorum valedictionem afferre censeat: ac vere viuere eos qui quidquid ad mundum & carnem pertinet, conculcant & pedibus velut peripsema proterunt. At hoc non suadet mundus, qui nonnisi gaudia & omnibus è rebus delicias, venatur. *Mundus gaudebit.* *Ioan. 16.*

Infelix gaudium & noxium imprimis. Ipsum quippe in causa est, cur aduersus animam conspiret corpus, aduersus rationem sensualitas, aduersus spiritum caro, aduersus superiorem pars inferior bellum moueat

Gal. 5.
Prou. 29.

ueat & coniret. Ipsum animæ nostræ imperium & dominaturam destruit ac penitus evertit: quos confictus & seditiones describens Apostolus ait: *Caro enim concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem.* Inquam rem Prouerbiū eudens Sapiens dixit: *Qui uelicate à pueritia intrit seruum, postea eum inueniet contumacem.* Corpus porro nostrum non nisi merum mancipium est, cuius Dominus anima; dicere itaque uult Sapiens: *Quicumque iam inde ab adolescentia & prima ætate corpori indulget, gaudia & delicias corporales venatur, & molliter carnem habet: rebellantem tandem aliquando aduersus animam, eiusque iugum excutientem, eam experietur.*

Quicumque igitur corporales & exteriores voluptates confectatur, ac deliciis sese immergit: corpori animam subiicit hancque seruum efficit, cum tamen iam inde à primo creationis momento, ipsa domina & magistra, & imperium in corpus obtinens à Deo fuerit constituta, quod perpetuo diplomate sanxit Deus, dum illius intuitu nobilitatis dixit: *Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius.* Inquam rem S. Bonauentur. credit, quemadmodum uniuersæ familiæ directio à domini & dominæ voluntate dependet: ita & animæ familiam ad solius rationis aurum & voluntatis imperium, uelut ex duorum dominorum præscripto & lege gubernari. Hinc etiam in Politicis dixit Arist. corpus in homine regi, & animam regere debere, & hanc dominam, illud mancipium existere.

Qui à sensualitate pessundat & evertit, quicumque tantam nobilitatem cum seruitute & plebeia sorte commutat, quicumque inquam, à sensualitate regi se sinit: hominis dignitatem & præstantiã re ipsa amittat, & brutorum conditioni se quodammodo subiiciat. Primus qui hanc sortem subiit, fuit ipse Adam protoplastus, quæ deinde ad nos uelut hæreditaria per manus successione transit: de ipso namque solo libellus ille famosus Psalmorum foribus & postibus affixus, intelligendus est: *Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus*

Psal. 48.

est illis. Vnus pomi gustus, unius fructus delitiæ, gaudia illa breuia & inania, tantam in anima illius rebellionem, seditionemque excitauerunt, & uniuersum imperij illius ita cum ira pessum dederunt: ut è nobili & illustri plebeius, ex immortali morti obnoxius, ex homine factus sit bestia.

Cæterum ad hæc turbas componendas, ad hanc infelicitatem auertendam, nulla inueniri melior potest ratio, quam Angelum cum Iacob Patriarcha luctantem imitari. Nam cum cœlestis ille spiritus, Iacobum, qui non nisi homo mortalis erat, impari secum congressit, utpote qui Angelus Dei, cœlestis, æthereus, & vnus è substantiis illis diuinis erat luctantem cerneret, quo præsumptionem & animum illius elatum compesceret, nec tamen vlla eum ratione à se remoueri posset: aut superare, in femore illum tetigit, ita ut neruo contracto & marcescente, toto vitæ tempore claudicaret. Hæc ratio eum corpore hoc nostro agendum: nam cum præsumtuosus, & familiaris cum anima agere conatur, perinde ac si simile illi foret, cum non nisi terra & cinis sit & corruptioni obnoxius, ipsa uero ætherea, cœlestis ac diuina: tunc illa, Angelum imitando, quo illius importunitatem retundat, superbiam coerceat, audaciam & temeritatem nimiam compescat: in femore ipsum feriat, seuere in ipsum animaduertat, sub iugum & ferulam redigat, atque inuitum etiam & refractarium parere cogat.

Imiretur & Saram Abrahamæ uxorem: hæc enim cum Ismaelem, ancilla Agar profanatum, cum Isaac filio suo familiaris agentem & ludentem cerneret, domo illum cum matre in desertum exegit: ne forte Isaac, quæ sanctius institueret, & ad omnem virtutem efformare volebat, libertini commercio familiaritateque, damnum aliquod reciperet. Ut allegoricè hoc exponam, dico corpus hoc nostrum filium idololatram esse, ac nostrum semper animæ, quæ cœlo originem ducit, Ismaeli colludere uelle, at ille in desertum penitentia & austeritatis eiciendus est, ne quid tur. anima illius commercio detrimenti & periculi adeat. At mundus nihil minus quam de penitentia loquitur, sed de gaudiis delicias

licia querit, & non austeritatem: voluptates sectatur, non autē rigorem: *Mundus gaudebit.*

Gaudium funestum & detestandum: utpote quod rationem excæcet, spiritui densissimā caliginem offundat, cœlestium nobis diuinorumque obliuionem ingerat, & Dei tandem cogat obliuisci. Quod Sapiens hisce verbis satis declarauit, dicēs: *Non enim satis recordabitur dierum vite sue, eo quod Deus occupet delitiis cor eius. Quasi dixisset: Cuius cor delitiis & voluptatibus fuerit occupatum & voluptatibus plenum, meliorum vitæ suæ dierum vix recordabitur. Quod & doctissimus Isidorus calculo suo deinde confirmauit, Non potest, inquit, ad contemplandum Deum mens esse libera, quæ desiderio huius mundi inhæret.*

Atque ut oculus puluere oppletus, cœlum & aërem intueri, vel astrorum splendorem aspiciere nequit: ita nec intellectus, lucidus ille animæ oculus voluptatibus oppletus, & mundi huius gaudiis, quæ terræ puluis & atomi quodammodo sunt, refertus: superna & cœlestia intueri potest, nec ad diuina mēte cogitationeque transcendere. Exemplo nobis sit Dauid, qui, quamuis ad regiam dignitatē euectus esset, carnis tamen voluptatibus immerfus, in tantum excæcatus erat, nihil ut omnino cerperet, dicereque calamitatem suam deplorans, *Dereliquit me virtus mea, & lumen oculorū meorum, & ipsum non est mecum.*

Inter omnia Samsonis mala primum locum tenet cæcitas & oculorum amissio: ad quam voluptates & mundi gaudia vitā strauerunt. Nam cum illecebris scæmineis, & Dalila pellicio, & amoris laqueis irretitus inter amplexus illius suauiter obdormisset; Philistæi, qui in necem eius conspirauerant, hac occasione capta, stertentem adhuc captiuū abduxere, & deinde oculos misero eruerunt: itaque in extremam calamitatem incidit. Quod Samsoni hic accidisse auditis, omnibus in genere mundanis accidere certum est: certum est, inquam, delicias & voluptates vitæ huius ad animarum excæcationem viam parare: quam tamen mundus, nimium quantum dementatus & excæcatus, nō percipit, sed gaudia assidue meditatatur & spirat: *Mundus gaudebit.*

O gaudia detestanda! quæ nimirum homini sapientiam conferunt, & insensatum & stolidum reddunt. Hinc Iob vir vitæ sanctissimæ, & in hac re ut in cæteris, imprimis versatus, dicere solebat: nunquam veram sapientiam in territorio suauiter & molliter viuientium reperiri: quem deinde imitatus Apostolus Paulus, Corinthiis scribens asseruit; hominem sensuales voluptates sequentem, & bruti instar victitantem, deliciis & carnalibus gaudiis immersum, delectationes sensuales amplectentem, diuina & cœlestia non cognoscere aut percipere, nedum intelligere posse: *Animalis homo non percipit ea quæ Dei sunt.*

Hinc est, quod qui terrenas voluptates consecratur eodem tempore cœlestibus delitiis & consolationibus internis excidant; terraque pasti cœlestes epulas gustare nequeant; quod & in Cantico suo apud Euangelistam testata est Deipara: *Esurientes, inquit, implent bonis, & diuites dimisit inanes:* eo quod qui hoc in mundo pauperes sunt, id est, voluptate carēt, delicias nullas habent, omnique terreni gaudij expertes viuunt, diuinis consolationibus affluant; diuites vero & voluptuarij, iisdem careant. Idem cecinit in Psalmis suis Dauid Rex: *Parasti in dulcedine tua pauperi Deus consolationes & gaudia.*

Quamdiu Ægyptiæ farina in deserto suppetebat, manna cœlo non descendit, at mox ut illa desit, cœleste ferculum suis parauit Deus, & manna pluit. Ita quamdiu voluptates carnales & mundana gaudia, farina inquam; illa Ægyptia, in animis mortalium perseverat: diuinarum consolationum manna non reficientur: at mox ut illa defecerint & consenuerint, ac potius penitus eradicata fuerint: cœlestium consolationum & gaudiorum manna descendet, & esurientes animas reficiet. In quam rem Poëtæ nescio cuius, mihi versiculi in mentem venit, quem quod optime huc facere videatur, apponam:

*Gaudia cœlestes qui post terrena triumphos:
Speraret, stulto stultior ille foret.
Stultitia hac laborat mundus, qui non nisi
gaudia & delicias somniat, ac voluptates
sectatur: Mundus gaudebit.*

Kkk 3

Misera.

Ioan. 16.
Mundi
gaudia
rationem
tæceant.

Eccl. 5.

Li. de sum.
motio.

Simile.

Psal. 37.

Iud. 16.

Samsonis
cæcitas.
mundanis
accōmo-
data.

Ioan. 16.

Gaudia
& mundi
huius ho-
minem
sapientia
spoliant.

1. Cor. 2.

Iob. 28.

Luc. 11.

Psal. 67.

Exod. 16.

Ioan. 16.

Mundi Misera profecto gaudia: quod ipsa tandem
gaudia in aliquando, in altera, inquam, vita, in tormē-
perpetua ta & supplicia sempiterna conuertenda sint.
tormenta Nam qui hic rident, illic in perpetuum fle-
conuertē- bunt: qui in mundo delicias habuerint, apud
tur. inferos cruciatus amarissimos sustinebunt.
Docent nos id sacra monumenta, in quibus
Iob 21. legitur: *Tenent tympanum & citharam, & gau-
dent ad sonitum organi, ducunt in bonis dies suos,
& in puncto ad inferna descendunt.* Ne vero me-
Apoc. 18. mendacium obtrudere velle existimetis, di-
ploma & verba legis, in Apocalypseo tabu-
las relata, quibus meretrix illa magna con-
demnata fuit, deprimam, *Quantum glori-
ficauit se, & in delictis suis, statim date ei tormen-
tum & luctum.*
Huic sententiæ late suffragantur & Pa-
tres omnes, & vnanimiter in eandem mani-
In serm. bus & pedibus concedunt: Gregorius namq;
paucis multa complectens dicebat: *Momen-
taneum est quod delectat, æternum vero quod
cruciat.* Augustinus quoq; quamquam pluri-
bus verbis: *Nulla maior insania, quam pro dele-
ctatione momentanea, perdere æterna gaudia, &
obligare se ad æterna supplicia.* Bernardus item
In serm. diuine, vt omnia: *Qui in delictis huius mundi
transigit vita sua curriculum, similia est latroni
qui per prata florida ducitur ad suspendium.* Om-
nia hæc explodit mundus, & solas delicias
Ioan 16. spirat & iocos crepat, *Mundus gaudebit.*
Mundi Gaudia infida, fallacia, infelicia, & execra-
gaudia bilia, vt pote quæ per vniuersum sacra Scri-
execrabi- pturæ campum abominanda & detestanda
lia sunt & censentur. qui enim cū mundo gaudet, cum
fallacia. diabolo, qui mundi huius princeps est, gau-
det: gaudet etiã cum impijs & sceleratis, de
quibus locutus Psalmographus est, dum ait:
Isai. 13. *Omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt,
non est qui faciat bonum, non est vsq; ad vnum.*
Ioan. 15. *Gaudete cum inimicis Dei: Si mundus vos
odit, scitote, quia me priorem vobis odio habuit.*
Gaudete medio in sanguine & confictibus,
mundus enim bello & prælio plenus est, vt in
Ephes. 6. Epist. ad Ephes. Paulus scripsit; in maligno
etiam positus est & malitia plenus, vt testa-
Ionn. 5. tur Euangelista: fallacia & dolo, teste Iere-
Ierem. 5. mia, scater: contagio, peste & sceleribus, vt
Sapient. 4. credit Sapiens. Deniq; cum mundo hoc gau-
2. Cor. 11. dere, gaudere est cum damnatis omnibus; eo

quod mundus, vt Apostolus ait, damnandus
sit: est etiam Dei se aduersarium constitue-
re, illiusq; odium incurere. Vnde Iacobus A-
postolus dicit: *Qui amicus voluerit esse huius
mundi, inimicus Dei efficietur.* Et Ioannes in E-
pistola: *Si quis diligit mundum, non est charitas.* I. Ioan. 2.
Dei in illo. Ille porro mundum amare cen-
sus est, qui in mundo permanet, qui cū hoc
mundo gaudet, cum mundo letatur, ac ioca-
tur: nam legum Pandectæ docent inimicum
vere illum esse, qui inimici amicus est, teste
Baldo, Bartolo, & cæteris Iuriconsultis. Sed
infelix mundus nihilominus ridere pergit, &
in iocis perseverat. *Mundus gaudebit.*

Insensatus inquam mundus, stolidus, fa-
tuus gaudet & plaudit; iusti vero plorant &
gemunt. atque vt phreneticus moriendo ri-
det, stentibus amicis & sortem illius & cala-
mitatem deplorantibus: ita peccatores phre-
nesi mentis in transuersum acti rident, ioca-
tur, & gaudent morti & damnationi proxi-
mi; sanctis & iustis, qui vere amici illorum
sunt, calidis lachrymis eorum calamitatem
& ærumnam deplorantibus. Manifesto hoc
exemplo Christus Dominus declarauit, cum
Ierolymis factus vicinior, & mala eisdem
& ciuibus post aliquot annos euentura, ani-
mo volens flere cœpit & suspirare: ciuibus
& incolis voluptati interea operam danti-
bus, delicias consecrantibus ac nihil eorum
quæ instabant præcogitantibus.

Cæterum, si quam mundani gaudendi &
exultandi, in huius vitæ curriculo occasio-
nem habent; pij profecto & iusti maiorem
inueniunt dolendi, lamentandique. Primo,
quemadmodū enim maleficus quispiam, qui
feralem mortis sententiam singulis momen-
tis expectat, à risu abstinere, iocos & lusum
contemnit, & instantem propediem mortē
assidue mente agitans, in lachrymas resolut-
tur: Ita iusti, euidentis stultitiæ argumentum
esse credunt, in mundo hoc delictari, lasciu-
uire, gaudere, in quo velut captiui detinen-
tur, (Apostolo mundum & mundana pertæ-
so, dicente: *Cupio dissolui & esse cum Christo,* Philip.
& omni hora lugubrem sententiam expectant,
qua abire hinc iusti, aut damnationis perpe-
tuae rei constituentur, aut immarcescibile
præmium pro laboribus recipiant.

An non enim indecens & absurdum foret, Christianos in vigilia Paschatis aut Sancto- rum omnium, vel alterius cuiusdam festi, cū & ieiunio castiganda membra, & sanctus quidam in corpus rigor induendus foret; ri- dentes, lasciuientes, ineptientes, tripudian- tes, choreas ducētes, laruatos per plateas in- cedentes videre? & sane Bernardus, omne vi- tæ nostræ tempus nō nisi solennitatis cuius- dam magnæ profectum, & vigiliam credit æterni illius Sabbathi, quod in cœlesti glo- ria expectamus, *Vniuersum*, inquit, *tempus presentis vitæ vigilia est quadam solennitatis magna, & æterni Sabbathi, quod præsolamur in gloria.* Ecquæ igitur hoc in mundo ridendi subest ratio?

Secundo, Quidquid magni hic mundus in officina sua continet, fraudem & fucum olet, & suspectum est: & imprimis ipse risus & gaudia. Interrogatus olim ingenii & do- ctrinæ princeps Plato, quandonam potissi- mum vrbs aliqua fugienda esset, ait, cum lu- era non æquipollent sumptibus, sed emolu- menta cedunt dispēdiis: deinde cum impro- bi & scelesti probos numero superant: adhæc cum rectores illius mendaces sunt & fucum faciunt. Tum, inquit, muranda est sedes, & aliud habitaculum deligendum, in quo ni- hil habeatur huiusmodi. Vt porro hoc pro- posito adaptem meo, dico iustos, cum probe faciant huiusmodi hoc in mundo defectus reperiri, moleste ferre longiores in hac vita moras, sed tædio affectos, & lachrymantes quotidie, ad aliam vitam aspirare. Sciunt in- quam, nullum hic lucrum imminere, cum Apostolos dicentes audiant, *Per totam noctem laborantes, nihil cepimus:* & maiorem scelesto- rum esse numerum quam piorum, cum scri- ptum sit, *Stultorum infinitus est numerus.* Prin- cipes quoque & rectores illius mendaces & vafros esse, *Omnis homo mēdax.* Infelix igitur, & vere infelix mundo qui fidit, & in gaudiis illius spem ponit: de quibus non amplius iam decreui loqui, cum clima mutare, alias deli- gere sedes, ad terram piorum & lachryman- tium, nauim dirigere, eorumque lachrymas dicēdo abstergere sit animus: hoc nempe ex condicōe nos prosequi oportebat.

Christus igitur, instar sublimis alicuius

Philosophi & Theologi, qualis etiam reuera erat, utpote in quo omnes sapientiæ & scientiæ thesauri reconditi essent; postquam de mundi gaudijs lætitia sæculi huius sermo- nem aboluisset, partem iis contrariam ag- greditur, de tristitia & lachrymais iustorum acturus: quos consolatus ait, oculos eorum in lachrymas, pectora in singultus & tuncio- nes, animas in luctū & tristitiam esse desti- natos; verum ut idcirco animum non despō- derent, nec aduersitatibus fracti succumben- rent, quod omnia propediem finirentur, & tristitia in læta transirent. Atque ut olim Iaco- bum filium consolata legitur Rebecca, *Nunc ergo, inquit, sit audi vocem meam, & consur- gens fuge ad Laban fratrem meum in Aram, ha- bis abique cum eo dies paucos, postea mittam & adducam te in die hac: pauci dies erunt peregrina- tionis, & laboris tui, ut cito mittam, & adducam te in domum:* ita & Christus suos consolatus est, dicens, *Tempus quo a vobis abero exi- guum & breue futurum est, breui aderit la- borum vestrorum finis, tristitia propediem in lætitiā conuertentur, & luctus in gaudiū; idcirco nolite mirari, si mundo gaudente & ridente, vos lachrymaturi sitis.*

Plorabitis & flebitis vos, Mundus hic, Audi- tores, lachrymarum mare & oceanus est, que ut plurimum oculis iustorum destillant: ad quas alluisse mihi Ieremias Propheta vide- tur, dum suorum calamitatem deplorans ge- mit, Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, & plorabo die ac nocte. Profecto si quis omnes lachrymas, quæ iam inde à mundi exordio à variis effluæ sunt, vnum in locum colligeret, altius meo qui- dem iudicio, quam aquæ diluuii olim, intumescerent, & aquarum montes efficerent; de quibus Psalmistæ illud repeti merito posset, *Mirabilis elationes maris.*

Iusti porro & pii, veri Heracliti in hoc mundo dici possunt, ut qui perpetuo lachry- mentur & gemant: idque varias ob causas. Primo ob peccata sua, & vitæ huius miseri- as: Secundo ob delicta proximi & peccata aliena: Tertio ob vitæ huius exilium & clon- gationem; veteres illos Hebræos, in exilium actos & patria profugos & in solum alienum abductos, atque ideo gementes ac suspirijs

Gen. 27.

Ioan. 16.

Mundus mare est lachrymarum.

Ierem. 9.

Psal. 92.

Iusti hoc in mundo varias ob causas gemunt & plorant.

in serm.

Platonis apoph- thegma.

Luc. 9.

Ecc. 1.

Psal. 115.

Pfal. 136. assiduis sese conficientes imitando: de quibus vaticinans Psalter locutus videtur, *Super flumina Babylonis ille sedimus & fleuimus, &c. Quomodo, in quibus cantabimus canticum Domini in terra aliena? Quarto quod de fine nondum securi sunt, sed supra modum anxii. Quinto, quod gloria & ipsa beatitudo diutius differatur, & in longum protrahatur. Hinc morae impatiens Psalmographus lacrymans & gemens exclamat. Hei mihi quia in olatu meus prolongatus est? Alibi vero lacrymas suas & gemitus recensens, aperte proficitur, *Fuerunt mihi lacrymae meae panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidia, ubi est Deus tuus? In quem locum Augustinus commemoratus ait: Quia si dulcis est patria, amara est peregrinatio: si amara est peregrinatio, tota die tribulatio. Quae omnia Redemptor praeficiens ac praenuntians, hodie Apostolis ait: Plorabitis & flebitis vos.**

Enarrat. in Psal. 85. *Ioan. 16.* Honestissima illa puella Sara, Raguelis filia, cum omnem vitae suae seriem recenseret, enumeraretque quam olim vitam instituisset, libere ac sincere proficitur, *Nunquam cum ludentibus miscui me, neque cum his qui in leuitate ambulant. participem me praebeo.* Ipsa igitur cum mundi huius miseras perspectillimas haberet, sciretque ipsum non nisi theatrum ærumnatum, oceanum lacrymarum, officinam doloris esse: nunquam in animum voluptates aut delicias inducere poterat, nec iocis puellaribus vacare, aut æqualium suarum consortiis interesse. Felices igitur animae illae dicenda, quae puellae huius mores sequuntur: at multo feliciores, quae sibi persuadent, omnia terrena lacrymis & miseriis scelerare.

Val. Max. lib. 7. cap. 2. Laudatur à veteribus Solon Philosophus, quod vnum ex amicis, quem aliquando stentem & grauiter afflictum videbat, in summam arcis duxerit, vnde subiectas domos & familias demonstrauit, quem deinde solatus, & mororem depellens dixit, *Cogita nunc quae multi luctus sub his tectis, & olim fuerint hodieque miscentur, insequentibusque saculis sint habituri, ac mitte mortalium incommoda tanquam propria de flere.* Declarare se. Sapiens volebat, & hoc amicis & simul nos omnes edocere, vrbes & domos non nisi miserorum receptacula esse, & mundi huius palatium non nisi

Mundus
domus lacrymarum

lugubre domicilium & lacrymarum domum: quo referri etiam possunt verba illa Scripturae, *Melius est ire ad domum luctus quam in domum contusis.*

Damonax orator, cum quendam è ciuibus in filij funere amare lacrymantem cerneret, eum consolatus sancte in se recepit: ad vitam illum renocare, illiusque vmbra ab altero mundo arcessere; modo ipse vicissim tres, quos nunquam mortem alicuius deplorasse, nec quid aduersi calamitatisque aliquando passos esse certum sit, ex omni hominum numero sibi seligat. At infelix pater animum intendens secumque mature cogitans, neminem hac calamitate reperire poterat immunem. Cur igitur, inquit Damonax, tantopere te crucias, & ob rem nullius momenti te affligis, quasi nouum tibi calamitatis genus, aut nemini haec nota aduersitas acciderit? Docere ipsum & in ipso nos omnes orator volebat, orbem malis refertum, nec nouum quid aut insolens esse in hoc mundo lacrymari. Vnde Christus discipulos suos praemonens ait: *Plorabitis & flebitis vos.*

Refert magnus Seneca, Lyciorum Legiflacorem ciuibus suis legem tulisse, vt, si quodoluctui & dolori indulgere vellent, viriles vestes exuti muliebrem stola sumerent; innuere volebat, tam commune esse hocce in mundo gemere & lamentari, vt qui luctui & lacrymis nimis indulget, non vir, at foemina potius dicendus sit: & aetuis lamentaque abiecti & vilis, non autem heroici & virilis animi, & aduersus omnes fortunae insulcus infracti, argumenta esse.

Interrogatus olim Diogenes, quid sibi Philosophia emolumenti attulisset, sapienter admodum respondit: *Et si nihil aliud, inquit, vel hoc ipsum quod ad omnem fortunam paratus sum.* Si hoc ille de Philosophia sua testimonium dedit, maiori profecto id ratione Christianos de Theologia & sacris litteris vsurpare poterit, cum illa nos ad omnem aduersitatem, casusque tristiores æquo animo tolerandos melius edoceant, & ad fortitudinem adhortentur, atque ipse Dei filius ad eandem Apostolos inuiter, dicens: *Plorabitis & flebitis vos.*

Cate-

Mundus
iustorum
carcer.

Ceterum mundus hic ad hoc imprimis
utilis est, præter quam quod iustis & piis
loco carceris, & cauea sit: quod, referen-
te in Homilijs Chrysoft. plurimas ob ratio-
nes permittit Deus. Primo, ne quo inanis
gloriæ flabello, interea dum hic in terra a-
gunt, assentur, & ob merita atque à Deo do-
natam miraculorum gratiam insolentiores
fiant. Cuius rationes duos testes produce-
mus, Regem vnum & Apostolum alterum:
Dauidem inquam, qui immensas Deo gra-
tias agit, quod sub tribulationum pondere
pressum se humiliarit, *Bonum mihi quia hu-
miliasti me:* & Paulum, dum ait, sibi ne ma-
gnitudine revelationum extra modestiæ li-
mites efferretur, stimulum carnis datum, à
quo colaphizetur. Atque ideo Dominus suos
plorare iubet. *Plorabitur & flebitur vos*

Psal. 118.

2. Cor. 12.
Ioan. 16.

Secundo, ne forte maior æquo Sanctis ha-
beat honor, ac Deorū loco teneatur, quod
profecto evidens stultitiæ, ne dicam mania,
signum foret: aut ne morti obnoxij maiori-
bus quam conditionis humanæ fors permit-
tat, honoribus afficiantur. Opinionem & ra-
tionem meam stabilire videtur Apostolus
dicens: *Paro autē, ne quis me existet mei supra id
quod videt in me.* Hinc est quod Dominus la-
chrymari nos velit, & interea dum viuimus,
luctu confici. *Plorabitur & flebitur vos.*

2. Cor. 12.

Ioan. 16.

1. Cor. 12.

Exod. 8.

Tertio, vt virtus Dei in vilibus hisce in-
strumentis agens, fiat manifestior & euiden-
tior. vnde eo quo supra loco Apostolus, ver-
ba Christi sibi dicta referens, *Sufficit tibi gra-
tia mea, nam virtus in infirmitate perficitur.*
Quo loco vt virtus robur & fortitudinem
designat, in Græcis namque fontibus repeti-
tur *δυναμεις*. An non enim Deus olim, in huius
rei exemplum, Pharaonem Regem & omnes
Ægyptiorū in magis admirationem sapuit,
cyniphe & muscas, & ranas immittendo?
An non & idem Dominus cum trecentorum,
metu tamen exanimatorum, hominū manu,
innumeras Madianitarum copias, duce Ge-
deone profligasset, ab omnibus, vt Theodo-
retus ait, legitur adoratus? Ideo & apud Ioe-
lem Prophetam ipse, cuius potentia tanta &
robur eximium, erucam fortitudinem suam
Hom. 8. in appellare non erubuit. *Et eruca fortitudo mea
2. ad Cor. magna quam misi in vos.* Hæc in Homilijs

Ier. 2.

Hom. 8.

2. ad Cor.

Tom. 1. Pars Hyemalis.

Chrysoft. Hinc est quod iustissimos & san-
ctissimos quosque lachrymari velit Deus. *Plorabitur & flebitur vos.*

Quarto, & fortasse non incommode, vt
hac ratione virtus, patientia, & infractum in
aduersis tolerandis robur iustorum, qui nul-
lo præmio inducti, nullam mercedem exspe-
ctantes, Deo obsequuntur, melius pateat
& appareat. Ita in Iob viro sanctissimo, Sata-
na nequidquam accusante & calumniante,
patientiæ virtus eluxit: aiebat nempe calum-
niator ille ideo cum ne latum quidem va-
guem à diuinorum mandatorum observa-
tione diuelli, quod bonis à Deo vicissim cu-
mularetur, nec pura eum intentione aut ex
animo numen colere. *Nunquid Iob frustra (id
est gratis) timet Deum? Nonne tu vallaisti eum,
ac domum eius, vniuersamque substantiam per
circuitum? Quod ne cui forsitan verum esse
videretur, afflictiones ei Deus immisit &
grauissimas quidem, vt omnes, miserias, æ-
rumnas, suspiria, lachrymas ad oculum cer-
neret: iuxta quod Apostolis hodie præcedit.
Plorabitur & flebitur vos.*

Iob. 2.

Ioan. 16.

Quinto, & vere, vt ita electi iustiq; ad al-
teram vitam perpetuo aspirarent, eamque per-
petuo ob oculos haberent, veteres illos He-
bræos imitari: qui in Babylonicam captiui-
tatem abducti, quoties dulcissimæ patriæ
recordarentur, lachrymabantur ac gemebāt,
conquestiq; querulo interdum carmine exi-
lium deplorabant, *Super flumina Babylonis,
illuc sedimus & fleuimus, dum recordaremur tui
Sion.* Atque rationem hanc obiter Paulus ad
Romanos tangit dicens: *Tribulatio patientiæ
operatur, patientia vero probationem, probatio
autem spem vitæ alterius, vt quidem exponit
Chrysoftomus.* Atque hæc ratio est, cur lu-
stos & electos hoc in mundo affigi, tribulari
& gemere velit, vt gementes in hac vita, al-
terius gratia sibi proponerent: ideo discipu-
lis ait, *Plorabitur & flebitur vos.*

Lachrymæ
patriæ no-
bis nostræ
memoriæ
refrificant.
Psal. 136.
Rom. 5.

Ioan. 16.

Sexto, quo hac ratione veri Dei amici &
filii electi è ceterorum numero agnoscantur:
ille enim legitimus Dei filius, non autem Lachrymæ
spurius & degener, censendus, qui lachrymis veros Dei
in hoc mundo pascitur, & sub afflictionum
pondere fatiscens, gemit. Quo argumento dunt.

L III & Pau-

Heb. 12.

& Paulus Dei filios electos declarare voluit, Tanquam filius vobis offert se Deus: quis enim filius quem non corripit pater? quod si extra disciplinam estis, cuius pariter spes facti sumus omnes, adulteri & non filii estis. Innuere cupiens, lamenta, fletus, lachrymas, ceterasque aduersitates euidētissimum characterem esse, quo filii Dei à mundi pullis clientibusque sæculi dignoscantur. In quam rem præclaram & Genesificuram producam.

Gen. 35.

Rachel, cum, transactis doloribus extremis & conuulsionibus inauditis, quas in partu senserat, etiam præsentem vitam discrimine, filium enixa esset; Benoni, id est, idiomate quidem Hebraico, filium doloris mei vocari ipsum voluit; at pater, versa vice, & mutato nomine, Benjamin, id est, filium dexteræ, eum nuncupandum censuit. Mysterium huius medullam minutius eliciens, crediderim formosam illam Rachelem Ecclesiæ nostræ imaginem gerere, quæ magnis quassata angustiis, & doloribus variis oppressa, plurimos enittitur filios; quos illa haud incongrue doloris filios appellare potest: sed eos deinde cælestis ille pater dextræ filios nuncupat. quod, qui in tribulationibus & aduersis in fide stabiles, ac fortes & infracti in omnibus permanent; tandem aliquando, velut legitimi filii & nihil adulterinum redolentes, à Deo ad dexteram, in regno colorum collocandi sint.

Cle. Alex. lb. 4. Siro. Gloria laboris filia.

Hinc Æschylus Tragicus non inconcinne, mea quidem sententia, apud Clementem, gloriam laboris filiam nuncupauit: at quod ille de gloria sæculi huius, ipse potiori iure de cælesti dixerim. Ipsa siquidem vere laboris filia, vt, quam labores, tribulationes, & persecuciones pariant; mandus enim stadium & arena est, in qua luctemur; at cælum laureæ & triumphorum locus. Atque vt Romani rerum & orbis vniuersi Domini nunquam eo quo certauerant loco triumphum agebant; nam qui in Galliis, Hispaniis, in media Africa, & in extremis Asiæ finibus bellum gererent; Romæ solum triumphabant: ita & nos hic gemere & decertare par est, si in regno cælesti præmium immortale & immarcescibile consequi velimus. Hinc Apostolorum Princeps Petrus cum quietem & pacem veram in terra, quæ pugna, certaminis & bel-

landi locus est, ipso transfigurationis Dominicæ die quæreret, reprehensus est, quasi nesciens quid diceret: adeo vt hic gemere & lamentari debeamus, si Christi Apostolis dicta verba veraciter esse velimus, *Plorabit & flebitis* Ioan. 16. *uos.*

Solent arbores feraces frugiferæque lapidibus & saxis à prætereuntibus peti, imo etiam rami interdum iis violenter auelluntur. vnde nucis querela apud poetam.

(Nax ego iuncta via, cum sim sine crimine vita, Apofulo saxis prætereunte petor.)

Siluestres vero & steriles, nullumque profertentes fructum à nemine tanguntur, & quiete manent. Ita iusti, qui apud Psalmographum arbori feraci similes esse perhibentur. *Tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo; tribulationum & afflictionum saxis assidue petitur, aduersis exagitantur, & sub arumnis gemunt assidue. Impii vero arbores illæ spuræ & adulterinæ propagines, pace perpetua gaudent, & mundi prosperitate lætantur de quibus locutus Vates regius, in labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur. Hi perpetua malacia fiunt, illi tempestatibus & turbinationibus assidue exagitantur.* *Plorabit & flebitis vos.* Ioan. 16. *Simile.*

Solent medici ægris, de quorum salute ac vita desperant, omnem ciborum usum permittere, suæque eos voluntati relinquere; at de quorum sanitate recuperanda non dubitant, rhabarbarum, absinthium, aliaque amara catapotia præscribunt, quin & diætam indicunt: ita Deus peritus ille & versutus medicus, peccatoribus induratis, & pernicacibus, de quorum salute desperat, qui tamen grauius laborant, morti & damnationi proximi, omnia concedit, & indulget, vt bibant, comedant, rideant, tripudient, gaudeant, voluptati incumbant, quoties & quando voluerint; iustis autem & piis, quos non ita grauius laborare perspicit, cauteria tribulationum iaurit, & lachrymarum porciones præscribit, de quibus loquitur princeps Israël *Psalm. 79. Potum dabis in lachrymis in mensuris; & alibi vt Psalm. 41. qui gustauerat, coram medico aperte confiteretur, suorum mihi lachryma mihi panes die ac nocte.* & Christus Apostolis hodie diætam &

anagogotrophan indicit, cum ait: *Plorabitis & flebitis vos.*

Deus anagogotrophan indicit, cum ait: *Plorabitis & flebitis vos.* Et quoniam medici mentio incidit, sciendum est, peritos medicos & in arte medica vestatos, quo aegros sanitati restituant; eosque incolumes reddant, sanguinem illis minuire solere, venamque aperire: Deum quoque medicorum omnium caput, eosdem hac in re imitari, animas inquam, male habentes & aegras imminuto sanguine perfanare, id est, tribulationes, quarum sanguis imago est, immittere, & aperire illis non venas, sed oculos, ut ita lachrymas emittant. Audite enim quid hac super re Apostolis dixerit: *Plorabitis & flebitis vos.*

Atque ut Regum Annales Eliam Prophetam per turbinem & ventorum fragore adimiculante in caelum transuectum referunt; ita ipse dixerim neminem nisi per tribulationum turbines & aduersitatum procellam & lachrymarum nimbum, ad caelos euolare posse, quod iter Dominus discipulis suis exponens, ait: *Plorabitis & flebitis vos.*

Solent balenae, ceti, delphini, aliaque vasta piscium monstra, non nisi in salugine maris, nunquam vero in fluminibus dulcium aquarum, natitare: Idem & de animabus illis generosis dicendum: non posse nimirum illas in limpidis & lapidis mundanorum gaudiorum aquis viuere, at in falsis tribulationum ac persecutionum gurgitibus. Et quoniam nullae vaquam animae discipulorum Christi animabus nobiliores exstiterit, ideo magister illarum suadet, ut instar cetorum in lachrymarum Oceano perpetuo natitent; dicens: *Plorabitis & flebitis vos.* Sed moerentes eorum animos solaturus, mox addit: *Tristitia uestra uerietur in gaudium.*

Docere nimirum nos uoluit, iustorum luctum & amaritudinem, quam hoc in mundo patiuntur exiguam & breuem fore, gaudia vero & consolationes diuturnas. Quod annuntiare se populo iustum Elaias Propheta testatur: *Uti predicarem, inquit, annum placabilem Domino, & diem ultionis Deo nostro.* Tunc ecce tribulationum, quae uindictae & flagelli species est, diei nomine nuncupat; & consolationum, misericordiae placationisque anni; perinde ac si dicere uoluisset: *Vnum at-*

fictionis habitae diem, Deus solito consolationis immixtae anno remunerari solet. Quin & idem Propheta alio in loco, aliis item verbis, ait: *Quis mensus est pugillo aquam? & caelos Isai. 40. palma ponderauit? aquarum autem nomine tribulationes; caelorum autem consolationes designat; aitque illas non nisi pugillo, has vero integro palmo dimeriri: quo ostendat, labores & sudores pebricues esse, at praemia immensa & infinita.*

Cum in hunc locum rex Israel Dauid incidisset, velut extra se pra gaudio raptus ait: *Melior est dies una in atris super milia, ideo elegi abieci esse in domo Domini magis, quam habitare in tabernaculo peccatorum.* Tanta quippe tamque ampla caelestia sunt gaudia, ut gaudia non omnem modo tristitiam & luctum auerant ferant & sopiant, sed omnem etiam memoriam adimant, omniaque aeternae obliuionis prioris sepulchro includant. Adeo ut merito sancti, memoriam illud Ecclesiastici usurpare queant, *Obluio: aboleat. tradita sunt angustiae priores.* *Eccles. 9.*

Magnus ille Patriarcha Ioseph sibi ad summum honorum culmen euecto, & totius Aegypti domino constituto hanc a Deo collatam ait gratiam, qua omnium laborum, persecutionumque quas in terra Israel subierat, memoriam deponere potuerit: *Obluisci me.* *Gen. 41. fecit Deus omnium laborum meorum in terra. Non recordor paupertatis meae.* Quo audito, statim imple mandantur in hi persuadeo, eadem a Deo Sanctos gratia, caelis famox ut caelum subierint, diuinaeque gloriae participes facti fuerint, donari; omnium sci quae in licet illos tormentorum, suppliciorum, cruciatuum, & tribulationum, quas in hoc mundo, qui vere terra paupertatis & miseriae, subierunt, obliuisci. *2. Reg. 19.*

Abisai, ut in sacris libris perhibetur, iniuriarum sibi a Semei factarum memor erat; at Dauid immemor: eo ipso namque die, quo in regem Israel inauguratus est, & Iuda regna adit, hilari ad inimicum vultu conuersus ait: *Non moreris, non est hic dies, ut in eo sit memoria praesentium malorum.* Si terreni regni possessio ita Dauidis animum commouere potuerit, ut praesentium malorum memoria exuerit: non maiori id ratione regnum aeternum & caeleste poterit: Illius namque gaudia

infinita & aeterna, omnes cruciatus temporales absorbent: ipsa quippe mundi huius tristitia & amaritudo non nisi momentanea est: at gaudia illa suprema, aeterna & perpetua. Atque hoc Dominus discipulos consolaturus ait, dicens: *Tristitia vestra vertetur in gaudium.*

Ioan. 16.

Tib. 3.
Pictura
Iouis.

Psal. 74.

Ioan. 10.

Psal. 123.

Tribulationes
torrenti
similes.Comm. in
Psal. 109.

Nouerat id sancta illa anus, Tobiae coniux, cum Domino supplicans diceret: *Post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymationem & fletum exultationem infundis.* Atque hoc iantere veteres volebant, cum Iouem iuum inter duo vasa medium constituerent, vnum malorum, alterum bonorum, quae inter se temperans, ac bonis mala permiscens, homines iisdem potabat, dicens: *Neque prospera sine aduersis.* quo allusisse Psalmographus vilus est, dum ait: *Calix in manu Domini, vini meri plenus mixto, & inclinauit ex hoc in hoc.* Hanc mixtionem vsurpare Deus solet, tristitiaque latis, & aduersis prospera temperare, ac laetitia dolore perfundere: mox etiam ventum immutans, summa imis & ima summis permutat, post procellas serenitatem, post notos & aquilones prosperitatum zephyros superinducit. Audite quid de eadem vicissitudine Apostolos suos Dominus docuerit, *Tristitia vestra vertetur in gaudium.*

Vita huius aduersitates breues & exiguas esse ait, & non nisi modicum, atque adeo labores, persecutiones & afflictiones saeculi huius torrentibus comparantur, *Torrentem pertransiuit anima nostra, forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.* Torrentis enim fluentibus vndique de summis montium iugis, aquis, excrescat & intumescat, quam primum tamen, cessante pluuia, detumescit, iram ponit, & nonnunquam etiam exarescit. Ita & tribulationes, quamuis prima fronte terribiles appareant; merumque pusillanimitas incutiant, quam primum tamen, Deo auxiliariam manum supponente, dissipantur, & in nihilum abeunt. Cuius rei figura fuit impetuofus ille torrens, qui postquam ex illo Elias bibisset, quam primum exaruit, vti bene obseruauit Hieronymus, dum scribit: *Audientes torrentes huius saeculi nolite de-*

sherare: frequenter hic torrens deficit. videtur 3. Reg. 17. quidem tumescere, videtur habere aquas multas; sed cito deficit, si sustineat: vnde & Elias deficit aqua torrentis. Atque hinc est, quod ipsa Christi Iesu Passio, quae & acerbissima & breuissima fuit: torrenti comparatur à Psalmista: De torrente in via bibet; propterea exaltauit Psal. 109. caput. Ipse quoque Christus torrentis in morem, Apostolorum afflictiones & tristitiam transfiguram promittit, id est, momentaneam fore, & in gaudium conuertendam: Tristitia Ioan. 16. vestra vertetur in gaudium.

Ecquodnam vero illud futurum est gaudium, cum Deum maiestatis & regum Regem libere sine vilo obstaculo videre dabitur? ait enim Isaias Propheta, de Beatis omnibus loquens: *Regem in decore suo videbunt.* Isai. 33. Regina Saba aulam Salomonis regis ingressa, eiusque magnificentiam, splendorem, seruatorum multitudinem & ordinem intuita, in admiratione raptā dicebat: *Beati viri tui, & beati serui tui hi, qui assistunt coram te omni tempore, & audiunt sapientiam tuam.* Verum, Magnū o regina, si cogitationes tuas efferre sublimi-gaudium us, & altius insurgere velles, atque ea quae de videre Dei regis terreni aula dixisti, de caelestis diceres, faciem & Salomonis loco Deum tibi praesentem fingeres: quam beatos spiritus illos caelestes existimares, quibus coram diuina maiestatis conspectu temper datur assistere! Dauid rex, omnibus voluptatibus affluens, huc omnes cogitationes dirigebat, dicebatque tum se gaudio cumulandum, cum Dei sui faciem coram cerneret: *Adimplebis me laetitia cum vultu suo.* non tantum ait se laetaturum, sed laetitia adimplendum. Sumite igitur animos Apostoli Christi: nam, *Tristitia vestra vertetur in gaudium.* Ioan. 16.

Ecquod enim gaudium futurum putatis, cum omnes sensus exteriores gaudio replebuntur: quidquid exoptaueritis, fiet vobis, omnia ad votum fluunt, cum quidquid petieritis, volueritisque impetrabitis? Insinuat hoc Propheta regius, dicens: *Qui replet in bonis desiderium tuum.* Psal. 102. Mundus quidem desideria nostra implet, sed vanitatibus, stultitia, inaniis, ac meris nugis, ac caelum bonis voluptatibus, deliciis, & quidem veris. Hinc & idem alio loco: *Replebimur in bonis domus tua.* Psal. 64. id est,

id est, cum domum subire tuam dabitur, omnibus opibus & bonis circumfluemus; quā felicitatem in immensum attollens Augustinus, ait: *Felicitas est, habere omne quod cupis, & nihil habere quod odisti.* Gaudete igitur & exultate Apostoli, quia *Tristitia vestra vertetur in gaudium.*

Item. 16.

Gaudia

caelestia

æterna fun-

ta sunt.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

Item. 16.

bunt iusti sicut Sol: subtilitate etiam admirabili, ea inquam, ipsa, qua spiritus caelestes dotati sunt, qua etiam muros transgrediuntur; de quibus locutus Psaltes videtur cum de se diceret: *De meo transgrediar muros: agilitate etiam credibili, qua & aues præuertent.* Ita intellige vaticinium Isaia: *Quis sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumunt pennas ut aquila, current & non laborabunt.* Denique, ut Angeli, ab omni cruciatu, & ægritudine immunes existent: *Et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra.* Ingens igitur gaudium erit, tot videre soles, specula, radios, spiritus, aquilas, angelos vno in loco congregatos. Ne igitur animum despondete Apostoli: nam serius aut citius, *Tristitia vestra vertetur in gaudium.*

Quantum gaudium erit tam lucidum & palatium splendidum incolere palatium, de quo scribens Apostolus ait: *Structura muri eius ex lapide lapide, ipsa vero ciuitas aurum mundum, simile vitro mundo. Et fundamenta muri ciuitatis, omni lapide pretioso ornata. Et duodecim porta duodecim margarita sunt, & platea ciuitatis aurum mundum.* Palatium inquam, adeo amplum & magnificentum, ut ipsi reges, exquisitas inhabitare aulas soliti, summopere tamen ipsum incolere desiderent, ac non nisi admirando de eodem locuti sunt, & imprimis Dauid: *Quam dilecta tabernacula tua Domine, virtutum, concupiscit & deficit anima in arria Domini.* Palatium a deo eminens & nobile, ut ipsum Dei domus, Seraphinorum aula, Regum sanctorum domus, terra viuentiū, Beatorum domicilium, Angelorum habitatio appelleretur: à Dauid vero tabernaculum admirabile: *Quando transibo in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei?* Tristitia igitur ne emoriāmini Apostoli: nam ipsa vertetur in gaudium.

Gaudium inenarrabile, omne namque quod hic haberi potest gaudium, & delicia, caelestia quibus hodie homines hic gaudent, & ad finem usque mundi gaudebunt, & quibus haec ætenuis gauisi sunt: nihil omnino sunt, & mere inanes, si cum Paradisiacis caelestibusque, quæ Beatos manent, comparentur. Quod è Philosophorum schola petitis rationibus confirmatio. Hoc namque est Aristotelis axioma.

Gaudium inenarrabile, omne namque quod hic haberi potest gaudium, & delicia, caelestia quibus hodie homines hic gaudent, & ad finem usque mundi gaudebunt, & quibus haec ætenuis gauisi sunt: nihil omnino sunt, & mere inanes, si cum Paradisiacis caelestibusque, quæ Beatos manent, comparentur. Quod è Philosophorum schola petitis rationibus confirmatio. Hoc namque est Aristotelis axioma.

Lib. 1. Pof- axioma huc optime faciens. *ser.* Omne quod est per
essentiam, maius est & perfectius omni eo, quod
est simpliciter per participationem. Item illud

2. Metaph. Metaphysicum: *3.* Quidquid est causa aliorum ut
sint talia, illud est maxime tale. Contemplantur
igitur, homo, & penitus inspicere omnium
mundi huius rerum splendorem & pulchri-
tudinem, per omnia creata curiosius indagans
obambula, cogita & inspicere delicias, gaudia
& delectationes, quas iisdem inclusas credis,
accurate examina: ac deinde altius mente
cogitationeque transcendens, illorum aucto-
rem intueri, ac videbis solum Deum eadem
condidisse: nam *Ioan. 1.* sine ipso factum est nihil, & o-
mnia per ipsum facta sunt. Tum etiam confi-
dera creatorem illorum, sine vlla compara-
tione, omnibus illis & pulchriorem & excel-
lentiorum esse, ac multo plures in se delecta-
tionum causas comprehendere. Hoc argu-
mento & Salomon, aduersus idololatrias quod-
dam, qui solem, lunam, astra, & omnem mili-
tiam cœli diuino cultu adorarent, usus est,
dum ait eos, si qua in astris visa pulchritudi-
ne ad hanc maniam & idololatriam deuolu-
ti sunt, oculos altius efferre debere, & eo-
rum conditoris excellentiam dignitatemque
contemplari.

Deinde, si inferiora hæc, in quantum tamen
creaturæ sunt, afficere oculos nostros & ani-
mos possunt, eosque ad se rapere & voluptate
perfundere, interea dum hic in terra degimus:
ipse profecto Deus, omnium creator & con-
ditor, maiori nos afficere voluptate potest,
& maiorem in se hominum recreandorum
occasionem ac rationem habet, cum
verum illud axioma Philosophorum, de cau-
sis & agentibus loquentium sit: *Sapient. 13.* Quidquid potest
causa secunda, nobilitiori & excellentiori mo-
do potest causa prima. item illud: *Sapient. 13.* Nobilitior causa
nobilitorem semper producit effectum. Quibus
innixi, & Philosophorum hæc in parte opi-
nioni accedentes Patres Ecclesiastici, vnani-
mi sententia tradunt, eum, qui cœlestia gau-
dia assidua meditatione contemplatur terrena
mox aspernaturum, & sæculi huius delicias
nullo loco habiturum. Audiamus hæc
in re loquentem Gregorium: *Gregor. in*
Hom. vni- fratres carissimi, quanta sunt qua promittuntur
us: Mart. in re de nobis in cœlis, vileseunt animo omnia qua habentur
in 1. m. de

in in terris. Vltterius etiam transcendit Au-
gust. dum quodam in loco de cœlesti beati-
tudine ait: *Ioan. 16.* Tanta est dulcedo future gloria, quod
si una gutta in infernum deflueret, totam dam-
natorum amaritudinem dulcoraret. Acque hæc
forsitan fuit ratio, cur Epulo infernalibus
flammis vtulatus, & in medijs ignibus con-
stiturus, aquæ guttam à Patre Abraham po-
stularit. Idem quoque August. lib. de virgini-
addit, tantam gaudiorum cœlicorum dulce-
dinem & excellentiam esse, vt quamuis non-
nisi horæ vnus spacio iisdem frui daretur,
centenarum annorum myriades si eatenus ex-
tendi vita posset, in voluptatibus & gaudijs
traducendæ, contemnendæ ac vtelit nihil
despiciendæ forent. Discite igitur, ô Apo-
stoli, æquo animo ærumnas & cruciatu per-
peti, *Tristitia enim vestra tandem vertetur in Luc. 16.*
gaudiam.

Ecquod Deus bone gaudium! nullus ora-
tione complecti, aut animo magnitudinem gaudij
illius poterit comprehendere. Hinc quamuis exprimi
Oratores, Philosophi, Arithmetici, Histo-
rici, Theologi, omnes etiam homines & An-
geli, collatis viribus illa describere con-
tenderent, à nemine putem minimam eorun-
dem partem verbis exponi posse: quin & am-
plius addo, quamuis omnes arborum frondes,
vniuersa firmamenti sidera, omnes ma-
ris guttæ, & oceani arenæ, in Demosthenicas
essent conuersæ linguas, nulla ratione ead-
dem minimæ illorum portioni describen-
dæ sufficere. Quod ita probabo: Si verum & in-
indubitatum illud Aristotelis sit, *Lib. 1. de*
nihilum potest infinitum comprehendere, cum in
ipsis non sit proportio: certam quoque & peni-
tus indubitatum est, beatitudinem & para-
disi gaudia infinitum bonum esse, vt Theo-
logi propemodum omnes in quartum sen-
tentiarum tradunt: Cum igitur omnes quæ
in mundo sunt creaturæ finitæ sint, nihilque
cum infinito commune habeant: infinitam
illam dulcedinem nunquam comprehende-
re, nedum exprimere poterunt. Suffragatur
opinionem meam Aristoteles, dum ait: *Physic.*
infinitum est, nobis ignotum esse: quam & sancto-
rum Patrum verbis, & in primis Bernardi cõ-
firmo; dicit enim in sententijs, *in 1. m. de*
si omnium ho-
minum

minum lingua simul essent, & mihi loqui vellent
de gloria, quam anima beata habitura sunt: ci-
tius in narranda deficerent, quam vel minimam
partem illius gloria exprimerent. Deinde &
Gregorij, *Qua autem lingua dicere vel quis in-
tellectus capere sufficit, illa suprema civitatis
quanta sint gaudia?* Felices igitur & beati vos
Apostoli, hisce gaudiis tandem aliquando
perfruituri, *Tristitia quippe vestra vertetur in
gaudium.*

duo 76.

Sola gan-
dia cele-
stia anima
sumant.

drif. 2. de
anima & 3.
libic.

Deus ob-
iectum a-
nimæ ra-
tionalis.

1. 2. q. 1. art.
2.

Lib. 1. con-
fess.

Quodnam illud gaudium est, Auditores!
quod videlicet solum animam satiare, eique
satisfacere potest: mundana vero delicia ead-
em pacere ac reficere nequeunt. Nam licet
aliquis omnes consolationes, quæ haberi &
optari hoc in orbe possunt, ad votum & libi-
tum haberet: nunquam tamen satius foret.
Ad quam opinionem viam sternit Phi-
losophus dicens: *A proprio obiecto recipiunt po-
tentia perfectionem suam.* Cum igitur oculorū
& visus obiectum sit color, aut corpus colo-
ratum, iuxta Philosophorum omnium, & in-
primis Arist. opinionem: certissimum est, si
oculis omne symphonie genus & instrumē-
torum variorum sonus obiceretur, nulla ex
his visivam potentiam voluptate recreandam
quod non sit obiectum illius: at si excellens &
scitum aliquod corpus, aut colores viuaces
eisdem proponerentur, incredibili profecto
voluptate perfunderetur. Idem de auribus esto
iudicium: si enim iisdem diversa florum ge-
nera, mira colorum discrimina, imagines
scitissime efformatas, gemmas elegantissi-
mas apponas, cum hæc obiectum illarum
nō sint, nullam his auditui voluptatem pari-
es. Quod cum ita se habeat, petendum re-
stat, ecquod nam animæ rationalis obiectum
constitui debeat: omnes, crede mihi cum D.
Thoma respondebunt, solum Deū illam sibi
vt obiectum proponere. fieri igitur nequit,
aliud vt præter Deum obiectū eandem affici-
at, & reficiat, illiusq; desiderium adimpleat.
In sententiæ meæ confirmationē sancto-
rum Patrum testimonia producam, & Augu-
stini imprimis: ita enim is in confessionibus
loquitur: *Fecisti nos, Domine, ad te, & ideo in-
quietum est cor nostrum, nisi requiescat in te, te fi-
netur batur, agitur, & huc illucque rapi-
tur: in te, cum requiescit, velut in centro*

fixum haret. Deinde & in libris de Civitate
Dei Platonis sententiam citans ait, *Fam deli- Scot. in 3.
cata est diuina visio, tantoque amore dignissima, sent. dist.
vt quidquid haberi possit, ea non habita, ficiat. Quidquid
hominem miserum, non beatum.* Hinc Sco- in mundo
tus, subtilis ille & profundus Philolophus habetur
credidit, *Intellectum nostrum ab aliquo satiari animam
vel quietari non posse, nisi sub ratione infiniti.* Satiare ne-
Cum igitur vniuersa quæ in mundo hoc in-quit.
feriori reperiuntur, breuia, transitoria, fragi-
lia, fugacia, finitaque sint: animæ nostra sa-
tisfacere nequeunt, nec illius cupiditatem ac
desiderium vilo pacto restinguere. At solus
Deus, summum illud bonum, & omni ratio-
ne infinitum, ipse siquidem est, qui post to-
leratas ærumnas, labores, angustias, ac tri-
stittiam vitæ huius, in altera nobis delicias,
gaudia, solamina ac voluptates in remunc-
rationem elargitur: promisit enim Aposto-
lis, tristittiam se illorum in gaudia commuta-
turum.

Cōclusio.

Quæ cum ita sint, Christiani Auditores,
vt finem præsentī concioni imponam, quid-
quid hodierno vobis Euangelio declaratum
est, animo vt infixū geratis, oro: recordami-
ni inquā, quam varia in hoc mundo hominū
fors sit & cōditio: in quo hi gemunt, illi gau-
dent: in quo hic tripudia, illic tristitia & lu-
ctus. Cogitate mūdum laetucarum perfimi-
lem esse, in quo & oleum solaminum, & ace-
tum acrimoniaq; aduersitatū inuenitur: co-
gitate quin etiā atrium esse, in quo peccato-
res epulentur & nuptiali gaudio rideant, iu-
sti vero velut in carceribus & vineulis con-
stituti gemant. At imprimis cogitate, eos qui
hic modo gemunt, in altero sæculo gaudiis
cumulandos, de quibus loquitur Propheta,
dicens, *Qui seminant in lachrymis, in exulta- Psal. 125.
tione metent.* Id est, qui laborum suorum se-
mentem in vitæ huius agro, lachrymando &
gemendo, conferunt, cum gaudio ipsam &
letitia metent: è contra vero, quicunq; gau-
dentes seminauerint, lachrymantes & suspi-
rantes & aruum sicut humectantes, metent.
O casus lugubres, & vere meruendos! o cara-
strophē tragicam & luctuosam!
Tu vero Deus ter Maxime, à cuius nutu &
directione omnia hæc inferiora dependent,
qui humanæ vitæ sortes moderaris & quo
volente:

volente tot in hoc mundo rerum vicissitudines contingunt: qui & hos gementes & illos ridentes conspicis: qui his vt membra ieiunio, inedia & rigore exteriori doment suades, illos vero voluptatibus indulgentes aequanimiter toleras: cuius prouidentiam omnibus quae in mundo diuersitas fortis apparet, respicit: tu inquam, qui lachrymas, quas iusti hoc in mundo fudere, aeterna mercede compensas: delicias vero & voluptates, quibus impii abundant, dignis saepe suppliciis castigas: nobis obsecro, gratiam concede, vt quamdiu hic agimus, afflictionum acerbiter tolerare mereamur, veri Heracliti esse, & oculos in fontes lachrymarum conuertere possimus, vt in altera vita laetemur & exultemus, atque afflictiones nostras in consolationes, aduersitates in prosperitates, tristitiam in gaudia, gaudia inquam perennia, sempiterna qualiaque aeterna beatitudo includit, commutatam videre: quorum nos participes reddat Pater & Filius & Spiritus sanctus, Amen.

DOMINICA QUARTA
POST PASCHA.

Partes.

- I. *Aduersa in diuersis fortiri diuersum effectum.*
- II. *De tristitia muta discipulorum.*
- III. *Cur expedierit Apostolis abire ab ipsis Dominum.*
- IV. *Quid acturus paracletus adueniens.*

Vado ad eum, qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me quo vadis? Ioan. 16.

FIGURA.

Tob. 9.

Raphael ille Angelus, postquam tantorum maritorum intersectorum demonem in desertum Aegypti abegisset, & Tobiam iuniorem saluum & incolumem reduxisset, patris caecitatem abstulisset, & magna Tobiae domum felicitate cumulasset: patri ac filio valedicens, ait, iam tempus est vt reuertar ad eum qui tibi me hactenus coegit ad-

esse: atque ideo benedicite Deum caeli, & coram omnibus viuentibus mirabilia illius praedicate. Idem omnino Christus hodie, qui a Propheta magni consilii Angelus vocatur discipulis suis valedicens, ait: nam diabolo ad infernales abyssos detruso, mundo illuminato hominum caecitate pulsa, orbe benedictionibus & gratiis repleto, ita eodem in Euangelio allocutus est, iam discessus mei tempus aduenit, tempus quo Patrem, quo tam diu abfui, adeam: nemo tamen vestrum de abitu meo, sollicitus interrogat quo vadam, aut quamnam discessus meus ratio. Hic nimitum Euangelii hodierni nucleus est, quem vt enucleemus, caeleste auxilium, precibus Deiparae matris, imploremus, ideo salutationem illi Angelicam offeremus.

AUE MARIA.

Quotidiana edocti experientia, quotidie fieri videmus, vt quod vni vita, sanitas & medela est, alteri mors, morbus & virus existat. Serpentes enim & viperae, vt exemplo probemus, ceruis salubres sunt, hominibus noxiae: venenum Mithridati Pontici, vt Historiarum monumentis proditur, cibus & vita fuit, ceteris hominibus mortem & interitum adferre solet.

Quod tantopere in naturae ipsius secretis demittitur, in mysteriis etiam fidei & gratiae locum habet: quod enim his ad animae salutem prodest, illis aeternum saepenumero adfert interitum: quod hos ad caelum subleuat, illos ad inferna detrudit: quod his vitam, mortem illis & damnationem parit. Quod plurimis exemplis confirmare volens, tribulationes solas in scenam producam: videmus enim sapissime, iustis illas prodesse, impiorum vero capiti damnationem arcessere. Quod Sapiens in Proverbiis testatur, *Non conturbabit iustum quidquid acciderit ei impij autem replebuntur malo: cum enim aduersitates & tristitia iis accidunt, commouentur, tam intus quam foris, & ideo miseriis replentur.*

Arbores in aperto & patulo campo conpositae, ventorum turbinibus expositae sunt: ac si quae altas radices egere, & profundas pro-

Tob. 11.

Quod vni salubre, alteri noxium est.

Tribulationes iustis salutem, & impijs damnationem afferunt.

Iustitiam patit arboribus, copiosam.